

Koll på orden

Ämnen: Sv, Fy, Ke, Bi, Ge, Tk

Övningen Koll på orden utgår ifrån Energifallets ordlista. Eleverna lär sig betydelsen av vanliga ord på temana energi och hållbar utveckling.

Målet med övningen är att elevernas ordförråd kring energi och hållbar utveckling utvecklas och att de kan göra kopplingar mellan olika hållbarhetsbegrepp.

Material: Ord (och begrepp) med förklaringar att klippa ut som ordkort och förklaringskort (pdf). Det finns två uppsättningar kort - Energi respektive Hållbar utveckling. Materialet finns i menyn.

Genomförande

Övningen kan göras på flera olika sätt. Använd korten med ord och förklaringar och välj bland instruktionerna nedan. Använd ordlistan som facit.

Nybörjare

1. **Para ihop (i grupp):** Gör en hög av alla förklaringskort. Lägg alla ordkort på bordet. Turas om att läsa upp förklaringarna i högen, låt de andra välja bland orden för att para ihop rätt ord med rätt förklaring.
2. **Para ihop (i grupp):** Gör en hög av alla ordkort. Lägg alla förklaringskort på bordet. Turas om att läsa upp orden i högen, låt de andra välja bland förklaringarna för att para ihop rätt ord med rätt förklaring.
3. **Spela memory:** Para ihop orden med rätt förklaring. Använd ordlistan till hjälp.
4. **Bilda meningar (för en eller två personer):** Ta ett ordkort och skriv sedan en mening där ordet finns med.
5. **Bilda meningar (för en eller två personer):** Sprid ut ordkorten och välj två eller fler som du tycker hör ihop, skriv en mening där orden finns med.

Repetition

1. **Förklara (för en eller två personer):** Tänk efter hur du skulle kunna förklara ordet för någon som aldrig har hört det förut. Eller att du ska förklara för någon som är tre år yngre än dig.
2. **Vilka hör ihop? (för en eller två personer):** Sprid ut korten på bordet. Sortera och gruppera ord som hör ihop. Förklara vilka du tycker hör ihop och varför.

Ordexpert

1. **Eget memory (för två personer):** Skriv egna förklaringar till varje ordkort på en tom uppsättning kort. Spela memory! Passa ihop orden med förklaringarna.
2. **Gissa ordet (för två personer):** Lägg alla ordkort upp och ner. Ta ett kort och visa inte din kompis vad det står. Beskriv ordet utan att använda det. Låt din kompis gissa vilket begrepp du beskriver.
3. **Kan du byta ut det? (för en eller två personer):** Ta ett ordkort. Finns det andra begrepp/ord som kan användas i stället för begreppet? Vilka? Prova genom att sätta in begreppet i en mening och sedan skriva om meningen med ett annat ord.

Utomhus - Försten på hatten!

Tidsåtgång: ca 20 minuter

Material: Två uppsättningar ordkort, utan förklaringskort. Det finns 30 kort om hållbar utveckling och 40 om energi. Ett utskrivet facit (ordkort och förklaringar tillsammans). 2 st långa rep (för ca 15 personer att stå sida vid sida).

Genomförande: Bestäm om eleverna ska få ett eller två ord var. Välj bort valfria ordkort så att det stämmer överens med antal elever. Markera i facit vilka ord som inte är med i leken. Skapa två parallella linjer med repen med ca 4 meter mellan.

Dela gruppen i två lag som placeras bakom varsin linje vända mot varandra. Varje elev får ett eller två ordkort. Samma uppsättning ord i respektive lag.

Läraren (eller en elev) har facit med ord och ordförklaringar tillsammans. I mitten placeras en hatt, eller annat som de tävlande ska vara först att ta. Illustration av spelplanen finns i menyn.

1. En person, t ex läraren, är utropare och läser förklaringen till ett ord från sitt kort. Ordet finns hos någon i respektive lag.
2. De som tror sig ha det rätta ordet på sitt kort springer till mitten och försöker vara först att ta hatten. Poäng till lagen kan delas ut med något synligt, t ex kottar. Valbart: Om tävlande kommer samtidigt från båda lagen kan den som inte hunnit ta hatten, kulla motståndaren och därmed vinna poäng. Bakom repet får ingen bli kullad.
3. Om de tävlandes ord är fel sätts hatten tillbaka och eleverna går tillbaka och läraren läser förklaringen på nytt. Ge ledtrådar om det är för svårt.
4. Gör pauser i spelet efter fem rundor och be lagen berätta med egna ord om orden som de vann poäng för.
5. Spela tills alla fått en chans att delta genom att springa eller delta i diskussion om orden.
6. Laget med flest poäng utropar "Vi är hållbara!".

Koll på orden är inspirerad av Sara Lilja, NO- och Tk-lärare på Rörsjöskolan-Zenith i Malmö. "Försten på hatten" är framtagen av Naturskoleföreningen.

[> Till startsidan för årskurs 7-9](#)